

EARLY YOM TOV SHENI

Precedent or Modern Innovation?

Source Materials

Shavuos 5767

Rabbi Efrem Goldberg

reg@brsonline.org

Early Yom Tov Sheni

Rabbi Efrem Goldberg
Shavuos 5767

6:30am		1:17pm	1:51pm	6:40pm	8:04	8:42
+	-----	+	+	+	+	+
Netz Sunrise		Chatzos Midday	Mincha Gedola	Plag Ha'Mincha	Shkia Sunset	Tzeis Night

1) שו"ע אורח חיים רסז:ב

(ב) א מקדימין להתפלל ערבית יותר מבימות החול, ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפלת ערבית ולאכול מיד (וע"ל סי' רל"ג כיצד משערין שיעור פלג המנחה).

2) שו"ע אורח חיים תפט:ט

ליל שבת וליל יום טוב מברכים וסופרים אחר קידוש בבית הכנסת; ובמוצאי שבת וי"ט, קודם הבדלה אחר קדיש תתקבל; וכשחל יו"ט האחרון של פסח במוצאי שבת, דאז אומר קידוש והבדלה בפעם אחת, יש לספור קודם שמברכין על הכוס בבית הכנסת. הגה: ואם אין לו יין וצריך לקדש יקנה"ז, ע"ל סימן רצ"ו.

3) ט"ז אורח חיים סימן תפט ס"ק י - RAV DAVID HA'LEVI (1586-1667)

(י) אחר קידוש. - דעיולי שבת ניחא לן טפי ובמ"ש ניחא לאחורי אפוקי שבתא רק בי"ט אחרון של פסח במ"ש שיש קידוש והבדלה מצרפין לקידוש עם הבדל' וסופר קמי קידוש. ונ"ל דבליל שבין ז' של פסח ליום ח' של פסח אפי' בחול יש לספור קוד' קידוש די"ט אחרון דהא טפי ניחא לן למשוך עליו קדושת יום ז' של פסח שהוא מן התור' וקדושת יו"ט אחרון אינו אלא מדרבנן. נרא' פשוט דמי שטעה בספיר' היום ולא נודע עד יום שאחריו דה"ל כאלו שכח לגמרי לספו' אלא דאם טעה בימי' אבל בשבוע לא טעה מהני עכ"פ שאח"כ יספור בימים אחרים כדרכו:

4) משנה ברורה סימן תפט ס"ק מג - CHAFETZ CHAIM (1833-1933)

(מג) יש לספור קודם - כנ"ל דאפוקי יומא מאחרין כמה דאפשר אע"ג שמקבל הכא קדושת יו"ט בקידושו מ"מ קדושת שבת גדולה מקדושת יו"ט ודעת הט"ז דלאו דוקא אם חל יו"ט אחרון במו"ש דה"ה אפילו בחול נמי יש להקדים ספירה לקידוש דטפי עדיף לאחר קדושת יום השביעי שהוא מן התורה מלקבל קדושת יו"ט אחרון שאינו אלא מדרבנן אבל האחרונים חלקו עליו:

5) שו"ת מנחת יצחק חלק י סימן מא - R' CHARACH YAAKOV WEISS (1902-1989)

א. אם מותר לעשות קידוש של יו"ט שני ביו"ט ראשון מבעוד יום לצורך חולים.
ב. ובענין מה שלא הזכר בפוסקים חיוב לבדוק הד' מינים קודם הברכה.

בס"ד, ירושלים עיה"ק ת"ו, יום ה' בראשית כ"ז לירח האתנים, שנת השביעית תשמ"ז לפ"ק. שו"ר אל כבו' הרב הגאון חוב"ט וכו' כש"ת מזה"ר זאב פלדמן רב דקהל "תורה עץ חיים" לונדון יצ"ו, אחדשה"ט וש"ת בידידות כמשפט.

א.

ע"ד שאלתו בדבר הנוגע לכמה וכמה חולים הנמצאים בבית החולים ד' ירפאם, ואברך א' הולך להוציא ידי חובתם בקידוש, ועתה השאלה אם יכול בליל יו"ט שני של גלויות, לקדש להם מבעוד יום, כי כאן במדינה בימי חג הפסח וחג השבועות הימים ארוכים ביותר, ושם בביה"ח א"א לבוא ולאכול עם החולים בזמן שהוא כבר לילה ממש, ולכן נשאלתי אם יכולים לילך ולקדש ביום טוב ראשון אחר פלג המנחה, את הקידוש דליל יו"ט שני, ובמשנ"כ (סי' תרל"ט סעי' ג' בה"ל ד"ה ולא יאכל) הביא מהפרמ"ג דליל שני יכול לעשות קידוש מבעוד יום קצת ולישב בסוכה יאמר בלילה עכ"ל, הנה משמע מלשונו הזהב דכל החסרון הוא דא"א לומר סוכה ביום, א בל בפסח ושבועות כה"ג יכול לקדש מבעו"י, ויש לעיין בזה דהרי מגרע עי"ז קדושת יו"ט ראשון דאורייתא - והנה שאלה זו נוגעת לרבים, וע"כ ארשה לבקש וכו' שיכתוב לי חו"ד הרמה בזה, עכ"ל.

הנה הבה"ל הביא מהמג"א דלכך לא יקדש בליל ראשון מבעו"י, משום דצ"ל סוכה ואח"כ זמן, וסוכה א"א לברך אלא בלילה. ולפי"ז בליל ב' דסוברים דיכול לומר זמן ואח"כ סוכה ממילא יכול לעשות קידוש מבעו"י קצת ויאמר ג"כ זמן וברכת המוציא, ולישב בסוכה יאמר בלילה (כ"כ הפמ"ג), ומזה הוציא יסודו דאין לחשוש לעשות קידוש של יו"ט שני מבעו"י כנ"ל. אמנם בס' כף החיים (שם אות ז"ן) כ' דגם בקידוש של ליל שני אין לקדש עד שתחשך, וז"ל: מיהו מסתימת דברי האחרונים משמע דאין לחלק בין ליל א' לליל ב' ואין לקדש עד שתחשך, ואפילו למ"ד זמן ואח"כ סוכה, ואפשר משום דלא כו"ע הילכתא גמירי ויבואו לאכול ג"כ מבעו"י, או לעשות קידוש שלא במקום סעודה, או שמא יבואו לעשות כן גם בליל א', וע"כ אין לחלק בין ליל א' לליל ב', וגם בליל שני אין לקדש עד שתחשך עכ"ל, וכך הם דברי הקיצוש"ע (סי' קל"ה סעי' ה') שכ' ולא יקדש עד שיהיה ודאי לילה, ולא חילק בין ליל א' לליל ב', ואע"ג דאיהו גופי' פסק שם כהשו"ע ורמ"א דבלילה השני מברך תחילה שהחיינו ואח"כ לישב בסוכה. וכל זה לענין סוכות, דברכת לישב בסוכה צריך להיות בלילה. ובנוגע לפסח, מבואר בריש סי' תע"ב ג"כ דאין לקדש עד שתחשך, רק בטעם הדבר נחלקו המג"א והטו"ז, דהטו"ז כתב דכיון דאכילת מצה צריך להיות בלילה ובשבילה בא הקידוש לכך צריך גם הקידוש להיות בלילה והמג"א כתב דכיון דכוס של קידוש הוא אחד מהארבע כוסות וכולן צריכין להיות בלילה (ועיי"ש בפמ"ג שכתב נ"מ בין טעם הטו"ז לטעם המג"א). וכן לענין שבועות כתב הפר"ח (או"ח סימן תצ"ד) בשם שו"ת משאת בנימין (בסוף הספר הגהות או"ח סי' ז') דאין לקדש עד הלילה ממש, שאם יקדש קודם הלילה יחסר מיום מ"ט לספירה, וכתוב שבע שבתות תמימות תהיינה, ולדברי הכף החיים הנ"ל, יש מקום לאסור ביום שני אטו יום ראשון, ויש לחלק דביום ב' דסוכות איכא למיגזר מטעמא אחרינא חוץ מגזירה אטו יום ראשון, כמש"כ הכף החיים עצמו, משא"כ בשבועות שיש לגזור רק אטו יום ראשון, אפשר דבכה"ג מודה דמותר, אבל בשאר ימים טובים כגון בשמ"ע או ר"ה, דגם ביו"ט ראשון יכול לקדש ולאכול מבעו"י דהוא כמו שבת שיכול לקדש

וגם לאכול מבעו"י, שפיר יכול לקדש גם ביום שני דליכא מקום לגזור אטו יום ראשון.

ומה שכתב כב"ת שליט"א דיש לעיין בזה, דע"י שמקדש קידוש של יו"ט שני מגרע קדושת יו"ט ראשון, העירוני מדברי הטו"ז או"ח (סי' תפ"ט סק"י) שכתב - דבליל ז' של פסח ליום ח' של פסח, אפילו בחו"ל יש לספור קודם קידוש דיו"ט אחרון, דהא טפי ניחא לן למשוך עליו קדושת יום ז' של פסח שהוא מן התורה, וקדושת יו"ט אחרון אינו אלא מדרבנן, וה"ז כדברי מעכ"ת, אמנם יעו"י בהגהות כתב סופר (שנדפס על גליון השו"ע בתוך הגהות אביו מרן הח"ס זי"ע) שכתב דסברת הטו"ז אינו חזקה כ"כ, דבקיודש אינו מפסיק קדושת [כצ"ל] ז', ואינו דומה להבדלה דמפריש בין קדושת שבת לקדושת יו"ט, וגם החק יעקב (ס"ק כ"א) כ' שדברו הטו"ז הוא נגד משמעות הרב דמשמע לעולם יש לספור אחר קידוש אם לא כשחל במו"ש, וכן נוהגין והסכים לדבריו בהגהות כת"ס, וכן פסק הפרמ"ג (סק"י).

ובנוגע לשבועות בודאי לא שייך מה שהעיר כב"ת שליט"א, דהרי הביא המג"א (סי' תצ"ד) מש"כ בס' עשרה מאמרות דנתנה התורה ביום נ"א לספירה לרמז על יו"ט שני של גלויות עיי"ש, וא"כ לכאו' עיקר היו"ט הוא ביום ב', אמנם כבר תמה והקשה ע"ז בחק יעקב (שם) דא"כ בני אר"י שעושים רק יום א' אין עושים בעיקר יו"ט, ועי' בזה בהגהות חכמת שלמה שם, ועיין ג"כ בדברינו במנחת יצחק (חלק ז' סימן ל"ז) מה שכתבתי בכל זה, תבנא לדינא לפי"ז בנד"ד (בשעת הדחק בנוגע לבית החולים שם כמ"ש כב"ת), שפיר יש מקום לסמוך על המקילים לקדש מבעוד יום חוץ מיום טוב שני של פסח ויום טוב שני של סוכות, וכן הדין לענין יום טוב ראשון של פסח ושל סוכות, ובזה יש להחמיר גם ביום טוב ראשון של שבועות [אף שלא הזכיר בשאלתנו מיו"ט א', כנראה פשיטא לי' בזה להיתרא, ובאמת איפכא הוא], אמנם בימים אחרונים של פסח וסוכות ושני ימים טובים של ר"ה, ואפילו יו"ט ב' של שבועות, שפיר יש להקל לקדש מבעו"י, ובפרט בשעת הדחק בנוגע לבית החולים כנד"ד.
והנני בזה דו"ש וש"ת וחותרם בכל חותמי ברכות, יצחק יעקב ווייס

6) שו"ת רב פעלים חלק ד - או"ח סימן כג (1835 - 1909) R. Yosef Chaim of Baghdad
בליל ב' של גלויות באיזה זמן ידליקו הנרות בשביל אין יו"ט מכין לחבירו. ואם יכול לקדש מבעוד יום בלי נרות. שאלה בליל יו"ט שני של גלויות הנשים מדליקין נרות של יו"ט אם צריכין להמתין עד חשיכה ממש כדי שלא יהיה יו"ט ראשון מכין ליו"ט שני או"ד שרי להדליק אחר שעה י"ב תקף דהיינו בקריאת המג"ר. גם עוד הוצרכנו לשאול כי פה עירנו יע"א מזדמן בהרבה שנים שיהיה חמימות באויר בסוף ימי הפסח ובפרט אם השנה היא מעוברת ומחמת החמימות ימצא מיני יתושין הרבה שקורין בערבי ברא"ש ופספ"ס והם נמצאים בתחלת הלילה מעת חשיכה יותר על כן העולם רוצים להקדים לאכול סעודת הלילה קודם שתחשך בעוד שיש אור היום עדיין דהיינו בעת שקיעת השמש ממש או מעט קודם שקיעתה כדי שיהיו רואים את התבשיל ואת המשקים הבאים בתוך הסעודה באור היום ולא יכשלו ביתושין הנז' שדרכם ליפול לתוך התבשיל ובפרט למשקין חמוצין של הטיבול, על כן אם בלילה כזאת מותרין להדליק הנרות מבע"י = מבעוד יום = כדי שיעשו הקדוש לאור הנר של יו"ט.

גם שמענו מן ת"ח אחד שאמר שהוא יקדש מבע"י בלא הדלקת הנרות כדי שיאכל לאור היום מפני היתושין ואעפ"י שגמר סעודתו לאור היום לא יברך בה"מ = ברכת המזון = עד הלילה אחר שידליקו הנרות של יו"ט אם צדק הת"ח בזה לעשות כך יורנו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה הנה הגאון הלבוש בסי' תפ"ח כתב וז"ל ושוהין בין מנחה למעריב עד הלילה כדי שלא יעשו מלאכה מיו"ט זה ליו"ט זה מבע"י לצורך הלילה וכו' ואפי' להכין יין וכה"ג אסורים עד הלילה עד שיאמר ברכו וכן בכל יו"ט אפי' ביו"ט דר"ה דקדושה אחת הם ויומא אריכתא הוא ה"מ לחומרא ולא לקולא רק נרות נוהגין להדליק משחשיכה אפי' קודם ברכו משום דמשחשיכה צורך עכשיו הוא ולא מקרי מכין מן יו"ט לחבירו ובבית הכנסת נוהגין להדליק אפי' מבע"י דבביה"כ הוא מצוה לעולם אפי' ביום עכ"ל. וכתב הרב אליה רבא ז"ל סק"ז עמ"ש הלבוש להדליק משחשיכה פירוש סמוך לחשיכה / ועי' / בסי' תקי"ד ומשמע שיש לנשים לברך ולהדליק אף ליל שני קודם הליכה לבית הכנסת כשהוא סמוך לחשיכה, וכ"כ בשל"ה דף קמ"ג וסיים שהוא יותר מצוה ממה שנוהגין להדליק בבואם לביתם שהוא יושבי חושך ע"כ וזה דלא כמ"ש בהקדמת פרישה ליו"ד ועי' סי' רס"ג סק"א עכ"ל.

וראיתי להרב מהרי"ש ז"ל בהגהו' בס' מגינים בסופו שכתב על סי' רס"ג וז"ל ביו"ט ראשון יש להדליק קודם הלילה כמו בשבת אבל ביו"ט שני יש להדליק בערב אחר בואם מביה"כ דאל"כ יהיה נראה כמכין מיו"ט ראשון לשני כ"כ הסמ"ע בשם אמו הצדקת ז"ל אבל מצאתי בא"ר סי' תפ"ח שהביא בשם של"ה גם ביו"ט שני תדליק קודם הלילה ע"ש, והני נשי דידן נהגו גם ביו"ט להדליק בלילה אחר יציאתם מביה"כ ולפע"ד נשתרבו המנהג מסוכות וכו' ולכך מדליקין תמיד בלילה בכל יו"ט ומכ"ש ביו"ט שני שיש לחוש למ"ש אשת הסמ"ע ז"ל עכ"ל ע"ש.

הרי לך החששא שיש לאסור להדליק קודם הלילה היא יוצאה מאשת הסמ"ע שהזכירו אותה הרבנים ז"ל אבל מדברי הרב אליה רבא ז"ל נראה שיש להתיר קודם הלילה.

ונראה לומר דגם לדברי אשת הסמ"ע והרבנים ז"ל שחשו לדבריה זו אינו אלא בהיכא שהם מקדשים אחר חשיכה כי היה דרכם להתעכב בביה"כ בתפלת ערבית עד חשיכה ובאים לביתם בחושך וכמ"ש כן להדיא בדבריהם ונמצא מקדימים להדליק ביו"ט ראשון לצורך יו"ט /שני/ אבל לדין שמתפללים הצבור ערבית מבע"י כסברת ר"י ובאים לביתם באור היום ורוצים לקדש ולאכול מבע"י קודם חשיכה נראה דלכ"ע מותר להם להדליק הנרות מבע"י כדי שיאמרו הקדוש כשהנרות דולקות דיש בזה מצוה וכאשר נבאר בס"ד.

והוא דאיתא בסי' רמ"ג סעי' ז' י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר וי"א שאין הקדוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אעפ"י שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער והכי מסתברא ע"כ. ומ"ש והכי מסתברא קאי על האי טעמא דאתמר בהיכא דמצטער שנוח לו בחצר יותר ועל עיקר הסברא די"א בתרא דס"ל

שאין הקדוש תלוי בנר, ומן התימה על רבינו חיד"א ז"ל שלא נרגש בזה ודוק. וכתב הר' מג"א והכי מסתברא במצטער הרבה הא לאו הכי צריך לאכול במקום נר בשם רש"ל ז"ל ע"ש, וכ"כ הרב תוספת שבת ז"ל ועי' מ"ש הרב אשל אברהם ס"ק ט"ו ע"ש. ועי' שיירי כנה"ג הגב"א אות ה' מ"ש מסי' רס"ג ס"ט במדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה ע"ש ומה שיש לדבר בזה אין פנאי עתה להאריך.

והרב חסד לאלפים ז"ל סעי' וא"ו /ו' כתב וז"ל י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר ואם לא קדש ואכל אצל הנר הוי ברכתו לבטלה ואפי' מאן דשרי לקדש בחצר אעפ"י שאינו רואה הנר היינו במצטער הרבה לאכול בבית מפני החום והזבובין הא לאו הכי צריך לאכול במקום נר דווקא עכ"ל וכן מבואר באחרונים ז"ל.

וגם על דרך הסוד נמי נראה דבעינן הקדוש לאור הנר וכנראה מן הכוונות של נהר שצריך לכיין בעת הקדוש ובזה לא יש הפרש בין שבת ליו"ט וא"כ עכ"פ יש מצוה גדולה לקדש לאור הנר וזה האדם שמקדש ואוכל מבע"י אחר שכבר התפלל ערבית ועשאו לילה אעפ"י שעדיין היום מאיר ואינו צריך לנר בשביל אכילתו מ"מ הוא רוצה להדליק הנר עכשיו להיות לפניו בעת הקידוש בשביל מצוה ועל כן ודאי מותר לו להדליק הנר בשביל צורך אותה שעה עצמה שיש בזה מצוה שיקדש לאור הנר כיון שהוא רשאי לקדש ולאכול אותה שעה שכבר התפלל ערבית ואין זה נראה מכין אותה שעה לצורך הלילה אלא הוא מדליק לצורך אותה שעה עצמה למעבד מצוה לקדש לאור הנר. ובאמת כן הוא כוונתו בשביל מצוה ואינו עושה בזה ערמה כלל שבאמת אם לא היה בזה מצוה לקדש לאור הנר לא היה מדליק הנר מעכשיו אלא היה ממתין עד הלילה ורק בשביל מצוה הנז' הוא מקדים להדליק מבע"י והרי זה דומה להא דפסק מרן ז"ל /או"ח/ בסי' תקי"ד בנר של ביה"כ דמותר להדליק אפי' ביו"ט שני אחר מנחה ואין בזה משום מכין לחול שהרי בהדלקתו יש מצוה לאותה שעה ע"כ וכתב מג"א אפי' אין אדם בביה"כ שרי מהאי טעמא ע"ש, וא"כ ה"ה הכא בנ"ד דהוא מדליק משום מצוה לצאת י"ח הסוברים דהקידוש תלוי בנר א"כ בהדלקתו יש מצוה לאותה שעה ואין זה מכין בשביל הלילה.

גם איכא סניף אחר להתיר בנ"ד עפ"י מ"ש הרב אליה רבא ז"ל בסי' רס"ג ס"ק י"ח בשם מהרי"ל דהיינו טעמא דמדליקין נרות בביה"כ ביו"ט אף דשהוא /דשרגא/ בטיהרא לא מהניא מ"מ כל מה דאתוסף אורה חשיב הנאה טפי אע"ג דהוא יום ממש ואיכא אור בכל ביה"כ מ"מ חשבינן ליה הנאה טפי ע"ש, וא"כ לפי"ז ה"ה הכא בההיא שעתא דסוף היום קודם שתחשך אע"ג דאיכא עדיין אור היום ולא אצטרין לאור הנר מ"מ מרבה אורה טפי וכמו הך טעמא דכתב מהרי"ל ז"ל וכ"ש הוא. ובאמת הכי מסתברא והכי עמא דבר דהא בקיץ כשהלבנה זורחת תכף אחר י"ב שעות היום ומקדשים ואוכלים על הנר דאין צריכים כלל לאור הנר עכ"ז הם מדליקים ומברכים והיינו משום מצוה ומזה עוד דעכ"פ איכא תוספת אור וכמ"ש א"ר בשם מהרי"ל ז"ל הנז'.

הנה כי כן נראה בנידון השאלה דמותר להדליק הנרות של יו"ט מבע"י בשביל שהוא רוצה

לקדש ולאכול ג"כ מבע"י ואעפ"י שהוא מקדש ואוכל על הגג שעדיין אור היום מאיר ואינו צריך לנר לית לן בה ואין בזה חשש משום שנראה שהוא מכין מבע"י לצורך הלילה יען כי הוא מדליק לצורך מצוה של אותה שעה שהוא מקדש בה דיש בזה מצוה לקדש לאור הנר ואי לאו משום מצוה זו לא היה מדליק עד הלילה וכמ"ש לעיל.

וגם עוד איכא בזה טעם אחר לסניף והוא מ"ש הר' א"ר בשם מהרי"ל ז"ל וכנז"ל והאחרונים ז"ל שהחמירו להדליק עד הלילה היינו לדידהו שהם מקדשים ואוכלים אחר חשיכה כי אין יוצאים מביה"כ מתפלת ערבית אלא עד חשיכה ונמצא בזה הוא מכין מיו"ט ראשון ליו"ט שני ובזה גם אנחנו מודים לאסור.

וממילא אתה תבין על אותו ת"ח הנז' בשאלה שאמר שהוא יקדש מבע"י בלא נר כדי שיאכל לאור היום מפני היתושין ואעפ"י שגמר סעודתו לאור היום לא יברך בהמ"ז עד הלילה אחר שידליקו הנרות של יו"ט, כי בזה הוא טעות בידו ולא אריך למעבד הכי יען כי מאחר שכבר קידש ואכל סעודתו מבע"י איך יברכו על הדלקת נר יו"ט דהוי ברכה לבטלה לדעת כמה רבונתא חיוב הנר הוא לצורך קדוש וסעודה וכנז"ל והשי"ת יאיר עינינו בתורתו אכ"ר.

7) שו"ע אורח חיים תקגא:

אסור לאפות או לבשל או לשחוט ביום טוב לצורך מחר, אפילו הוא שבת או יום טוב ואפילו בשני ימים של ר"ה; אבל ממלאה אשה קדרה בשר אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת. הגה: וכל שכן שיכול לשחוט אעפ"י שאינו צריך אלא לכזית (סמ"ק), וכן יכולה לבשל הרבה קדרות ולאכול מכל אחת מעט. (ב"י ורבינו ירוחם ותשובת הרשב"א). ודוקא קודם אכילה, אבל אחר אכילה אינה יכולה לבשל ולומר: אוכל ממנה כזית, דהוי הערמה; מיהו אם עברה ובשלה, (או שחט) מותר לאכול.

8) ערוך השולחן אורח חיים סימן תרסח סעיף ו - (1829-1907) יעקב משה אפשטיין ואין לאכול בשמיני עצרת סעודת הערב עד הלילה דאם יאכלנה קודם הלילה ולאחר תפלת ערבית ואינו יכול לברך לישיב בסוכה מפני שקבל עליו יו"ט של שמ"ע והרי עדיין יום הוא ומ"מ אם אירע כן לא יברך לישיב בסוכה [מג"א סק"ג] ויש מי שאומר דגם לכתחלה יכול לעשות כן [ט"ז] ואין המנהג כן דבלא"ה בכל יו"ט אין אנו אוכלין קודם הלילה

Rabbi Hershel Schachter

24 Bennett Avenue

New York, New York 10033

(212) 793-0630

הרה"צ רבי שחטר
ראש ישיבה וראש ב"ד
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

השם מהרה"צ הרב כבוד המנהל של ישיבת רבינו יצחק
 יוצאי גרימניא - שאם להקדום להתחיל את יולט שני
 ש"ע הקדש "טאבל" (דה"י, לה"כ) מחשב, שטל
 יבשלו איכיל הנשים מייל או יולט ק', מחפני
 שיחששו שגיבול יבשלו הקדש עם הולדום מהיהודים
 ואין מחפשים אחר קרוב (תחילת תחילת מרדכי
 ע"ה אחר צדק. בשאר מקומות לא נהגו כן.
 אר"ק ב"א יולט שני של שבועות נחלק הפדיון
 ע"ה הקדש, ש"א"ל יולט ראשון של שבועות
 מחפני (ה"ל"ב הקדש) תחילת קדושים
 ע"ה צדק מטעם תחילת, קיבול, אקדש
 כג"כ שני יולט א"ל ב"א שני - מטעם
 שפיקא דומא. והפדיון נחלק עליו - מחפני
 שאין ספקים שפיקא ק"ל או של שבועות

אחריהם אין אלוהים אמיתיים - שיהיו נקרא

נקראו על הספירה אכן, אין אלו

המקילים על יו"ט שני אחרים ערבים

במקום, אלו-אפי הפרימט"ג אפי אלו

שני של שזעזע, קראו ציורים איזהה

אלו ארבע מודט א יו"ט שני. אלו אחר

ארכיב בלוא ל ידו - אקדו יו"ט שני

גאו ברהקצא הארבעי - ממל אחר

אלה המורה, מקום אצל קרבי שזעזע

לדקדק, ארבעין בוא הסאון עקס סוף

הוא הסאון, כי מקראת המקט של יו"ט

סאון - אין אחר ^{בלוא} יו"ט שני, אנמל שני

מה שרבען ביו"ט אחרת הי עקס מק

סאון סוף הוא של יו"ט סאון

ולאכול מיד כן דבר פשוט שמוחר לדעתי לעשות
 כן צויע חי שהוא ערע יויע סני הגם שצנצה
 חקור לעשות כן להחפלה אחר פלג המנחה הפלה
 חול ולהצדיל רק אם הוא חונק בדאי" שם קי"
 ראיג קיג י"ל הייט שאינו כבון לכתחילה להחפלה
 בשנה אחר פלג הענחה הפלה של חול ולהצדיל
 כיון שבאמת עדיין שנת הוא משיג, ועוד שגראה
 עליו שנת כמשא וממחר באפוקי שנתח אצל כאן
 צויע חי שמתפלל אחר פלג המנחה ג"כ תפלה
יויע ומקדש קידוש של יויע פשיעה שמוחר לעשות
כן לכתחילה, אך יש לעיין אם מותר לצטל אחר
 להרים על סעודה זו שאוכל אחר פלג המנחה
 כי משיג מותר כי עדיין יום גמור הוא רק שהוא
 מקבל עליו יום סני בתפלה ערבית ובקדוש אי"כ
 לדידי" יויע שני הוא נחקור לצטל מיום ראשון
 לשני כמזכיר בשויע קי" תריג כמו שנוליט כמה
 פעמים שהמחפלה הפלה ערבית אחר פלג המנחה
 כיון שבשם אותו צליה ותחיל יום שלאחריו
 לדידי" אינו טהג בו עוד אותן דברים מה שהי"
 יכול לעשות אם לא הי" עדיין עוסק לילה בתפלה
 כן מלינו בשויע אריח קי" ל. סיה וזיל יש מי
 שאומר שאם התפלל תפלה ערבית מצעוד יום
 עד שלא הניח תפילין אין להניחם אח"כ עכ"ל
 והטעם מפני שעשאו לילה וחקור להניח תפילין
 צליה וכן מלינו צויד צהל' נדה, ובהל' אצינות,
 ובה"ע הלכות גיטין עיין במחשק שם סקי"
 הגם שהנחת תפילין הוא מלה משיג והא דאין
 מניחין תפילין צליה אינו אלא מדרבנן ליל כדאיתח'
 צעו"ז שם סקי" והטעם וזיל דכנר עשאו לילה
 והוא תרי קולח דקהן אהדדי עכ"ל ועיין צעו"ז
 קי" תיר נקהל שלח הי" להם קופר וחובל להם
 ציוס צי של דים שחל ציוס וי אחר קצלה שנת
 עי"ש בארובה, ותמיהים דברי העו"ז בלוחות השנה
 צקופו בהג וזיל דוודאי לא הצטלין צצניל קהרי
 אהדדי מלה דיוונח עכ"ל והכשי"כ מלה דאורייתח'
 דלא מצטלין, ואי"כ קשה בלי מחפילין והמוה
 שהעו"ז לא מציא ככל מההוא דתפילין ועכ"פ
 ההם דעמח הוא השום דהוא קתרי אהדדי אצל
כאן שמתפללין בלוחות יויע עלמו של שבעות תפלה
מערע של יויע של שבעות וקדיש ובלוחות תפלה
וקדוש הוא מזכיר ג"כ יויע של שבעות אי"כ אין
כאן קתרי אהדדי ככל, כעת אין לי שגאי לעיין
בספרים ושוקים אצל לעייד שאם יאכל מכל
מאכל הנשיג כזית קודם שמתפלל תפלה מעריב

א' תצנו לא ילא בזה דכתיב ולא תלין כי חליו הוא
 טשא את נפשו דסייט שהוא ממתין על סכר
 פעולתו להחיות את נפשו אי"כ מה שועיל לו
 אם שכרו ציד אחר אצל אם לא תצנו הלח אינו
 עוצר עליו, אך נראה לי לדקדק דאינו עוצר עליו
 צלחו אצל בעשה דציומו מתן שכרו יש לכן יש
 לומר אם זיכה לאחר קיים העשה זו, וזוה מיושע
 לי מה שאיתח' בספר, נגיד ומלה' שהאר"י היה
 נזחר מחד לצקש ממון, ולבת אפילו אם איחר
 קלת תפלה מנחה בזה כדי שיוכל לשלם לו עוד
 קודם מנחה, ויעיין שם צפנים היעב, הלח קי"ל
 גם אם תצנו השכיר אם אין לצעלים מעות אינו
 עוצר ומחל לי בזה שאינו עוצר צלחו ורי"ג עשה
 איכא, וזוה מיושע מה שאמרו חז"ל דאם השכיר
 השלים בעודתו אפילו באמצע היום יש לצעלים
 זמן ליתן שכרו עד כל השמש כדי שיהיה לצעלים
 פנאי לצקש מעות הלח אם אין לצעלים מעות
 אינו עוצר, ולפי מה שכתבנו אינו עוצר צלחו
 אצל העשה דציומו איתח' ונתחם לו התורה זמן
 כדי לקיים העשה.

ג) יש לעיין אם אחד גזל עניים ונתנו בחוד קובחו
 של חצירו אם צעל סקובה לריך ליתן
 העלים בחזרה, ד"ל דווקא הגזן עלמו שילרו
 הקפו עליו לגזלו ראו חכמים לתקן מפני שיחזיר
 בתשובה שלא יחל לריך לקעקע צמינה, אצל בזה
 שלא הקפו ילרו לגזל רק אחר גזלו ושקטו צקובחו
 אזי מחויב להחזיר הגזילה גם אם לריך לקעקע
 צירתו, או י"ל לא חלקו חכמים דצנר ולפי"ז טובה
 חסד וזיגד מנגיד הגזן העל ושקטו צצירה
 זכאי שלא העל ויהיה לריך הוא לקעקע צירתו,
 ולכו היה הגזן נתן הגזילה צצירה עלמו היה
 פעור וזה אינו קצרה.

סימן ל"ט

שאלה מי שיעלו לו הרופאים לאכול סעודה ערב
 צקן איזה שעות קודם הלילה, וצויע של
 שבעות ציוס חי שרולה לאכול סעודה יויע של
 ליל שני איזה שעות קודם הלילה דהיינו אחר
 פלג המנחה להחפלה ערבית ולקבל עליו קדושת
 יויע שני ולאכול מיד חי שני.
 י"ל דהוא פשוט דשרי כמזכיר בשויע אריח קי"
 רקי"ז קיז כמו שמוחר צערע שנת וצערע
 יויע להחפלה מערב אחר פלג המנחה ולקדש

ומוגלח או עכור וקרוב לרוב הפוסקים כשר הוא
מסמיך בקרבא שלא כקדרן טעם פשטות הגמי
והפוסקים הוא עריפה שלי פקפוק וכן נקמו
להלכתא הראשונים רק שיש לנו קולא אם הולכות
עיי' מיעוד ומשמוש איננו קרבא רק ריד צעלמא
לכן אין קומבין המדקדקים על זה ומחמירין
כפשטות הגמי ופוסקים, וכל הפוסקים ומחבר
פקקו כמותם ועיין זאת בקשר התעוררות תשובה
חיא קיי קיי' ניש' זות.

סימן מא

שאלה לפי שפסק הרמזים צהלי שמירת הנפש
שאקור ליתן עלה עונה לגוי או לעבד רשע
אפילו לצקות דבר מלוא אם היה שאקור ליתן
עלה לישראל שהוא רשע (ז' אם הוא עותן לו
עלה לא להנאותו של גוי או עבד חלא טיעשה
עונה לאחרים אם מותר בצביל עונה לאחרים
ג) אם נתן לו עלה עונה ולא נתקיים עלתו או
שלא הועילה אם יש לו עון גדול.

תשובה זה לשון הרמזים פיי' מהלכות שמירת
הנפש חלי' עיי' ואקור להשיא בלה עונה
לעכרים או לעבד רשע אפילו להשיאו עלה טיעשה
דבר מלוא והוא עומד ברשעו אקור ולא נתנקה
דמיאל חלא על שהשיא עלה לצונכדנאלר ליתן
גדקה שנאמר לכן מלכא מלכי יספר ענך עביל
וציי'ם עם שהוא כטוביא צתרא מגמי צנא
צתרא דף ד' עיי' שהקשה שם החיך נתן צנא
צן צוטא עלה להורדוק סיבנה צהלי' והאומר מר
לא נענש דמיאל חלא על שנתן עלה לצונכדנאלר,
ונוהרן פאחי עבד דחיי' צמלוא ואיצעית אימא
פאחי צהלי' דחי' לאו מלכא לא מתצני ולי' דמפרש
הרמזים דנאיד מהרולא קמא כיון שהי' הורדוק
רשע הגם שחיי' צמלוא אקור להשיא לו עלה
ופסק הרמזים כהירולא צתרא והנה דברי הכי'ם
המוהין דאם קצר הרמזים כהירן צתרא הי' לו
להציא שאם היא מלוא לרנים טצלערו לא ונתצניד
כמו ציהמיק דהורדוק שרי לכן לעניד העיקר
הרמזים קצר פתרון קמא דהורדוק עבד חיי'ם
צמלוא הגם שלעבד רשע אקור מי' כיון שצא
לחזור בתשובה לתקן ונה שקלקל כדלימא צגמרא
שם לכן שרי חס שדקה רמזים צלשונו העיור
או להשיא לעבד רשע גם דבר מלוא והוא עומד
ברשעו מוכח שאם רולה לשוב מותר והנה יש
ליתן

דיק להחיר לפי שמהוה בקרע קיי' תקי' קיי'
צחגיה כיון שאקור זה רק מדרבנן הוא ולכורך
מלוא ולכורך מלוא יש להחיר צהערומ.
הגם שנמחזר שם חיי' רק קודם חכילה שרי חבל
צנידון דיין כיון סעדיין צלמא הוא חותו
היום עלמו ומתי' ליה ציי' טום השם איקור, יש
לומר דיש כסמך ולהקל גם אחר חכילה לאחרים
עיי' מגי' שם סקיי' ובלבד סיסיים סעודתו היינו
מה שציקל ליום קודם צין הסמכות ונלחו חבי'
לדין לסיים סעודתו קודם חלילה כי המגי' כתב
קיי' רקיי' קרצ' שאם מהפלל מצעוד יום לדין
להתחיל קודם חלי' שעה ללאת הכוכבים והנה
אפילו שיתחיל חיזה סעות קודם חלילה סעודתו
אם יודע שהמסך סעודתו עד חלילה הוא כהתחיל
צאיקור כמזוהר צמגי' קיי' העיה סקיי' מגמרא
ופוסקים וציום שני של ירי' אחר פלב המנחה
פשיעא סמותר להקדים ולחכות ולצקל כל מה
פלריך כיון שלא התפלל של חול ירי' הוא רק
צנדעתו חל לגמור סעודתו קודם חלילה ויש
שהו יודע שחל תמסך סעודתו עד חלילה.

סימן מ

למה שהג המדקדקים שלא לחכות צשר שהי'
צריאה קרבא שלא כקדרן והלכה עיי' מעוד
ומשמוש יבן שהרבה פוסקים קוצרים והמחבר
פקק כמותם שהוא עריפה למה אין מחמירין גיב
צצמנה שהי' צובא צריאה שלא לחכות וצצמנה כיון
שהי' צה צועל והמחבר פוסק לחקור להטריף אם
יש צו מוגלח או מים עכורים וקרומים וקונובים
על הרמי' שכהצ להכסיר, ומעולם לא שמוענו
שמדקדקים פאלו על דבר זה אם צדקו הצועל
צמקום סטהגין להכסיר כרנו'א, ונלעניד דיש
לחלק ציניהם הנה יש לנו כלל רוצ צהמות כסרוה
ואם יש צה צועל חנו אומרים כיון שרוצ צהמנה
כסרות המה צודחי' אין צצועל מוגלח או מים
קרומי' וצכורי' ואנו קומבין על הדור ואין צודקין
כמו שאין צודקין על שאר חיי' עריפות הגם שיש
צצמנה זו ריעותא שנמלא צה צועל מי' חנו
אומרים דצועה זו איננו עריפה וכיון שאם גם
ימלא צה מים קרומים עודנו הוא להרבה פוסקים
כשר ולא נתצבר גם צצדיקה זו שהוא עריפה
לכן אין צודקין אחר זה לישראל חס הי' צצמנה
זו שאכלו ממנה צוביה או לא כרנו'א, ועוד שנמלי'א